

המנוף האיראני נשחק, וחולשת טהרן מגדילה את הסיכון להסלמה

03.09.2026 | לימור נובל | written by

בשבועות האחרונים הולכת ומחריפה המערכה הכלכלית שמנהלת ארצות הברית נגד איראן. העיצומים מתהדקים, הלחץ על מקורות ההכנסה של המשטר גובר, ובמקביל ארה"ב מבססת את שליטתה בנתיבי השיט במצר הורמוז ובכך מצטמצם בהדרגה אחד המנופים האסטרטגיים המרכזיים של איראן – מצב המציב את טהרן בעמדת חולשה אסטרטגית.

לוח השנה הפוליטי מוסיף ממד חשוב למשוואה: בחירות האמצע לבית הנבחרים בארה"ב תתקיימנה בנובמבר, ובישראל הבחירות תתקיימנה באוקטובר. לאיראן יש אינטרס לפגוע בכוח הפוליטי של הנשיא טראמפ וביכולת המפלגה הרפובליקנית לשמר את כוחה בקונגרס, ובמקביל להחליש את מעמדו הפוליטי של ראש הממשלה נתניהו ואת יכולתו להרכיב ממשלה חדשה לאחר הבחירות.

הטקטיקה האיראנית מכוונת לפגיעה בכל אחד מהשחקנים בנקודות הנתפסות כרגישות ביותר ובעלות הפוטנציאל הגבוה ביותר להשפיע על דעת הקהל: עבור ארה"ב מדובר במחיר האנרגיה ובנפגעים בקרב הכוחות האמריקניים. פגיעה בתשתיות אנרגיה במדינות המפרץ או תקיפות נגד נכסים וכוחות אמריקניים עלולות ליצור לחץ ציבורי על הממשל ולהציב בפני טראמפ דילמה מורכבת: כיצד להמשיך במערכה מבלי להיגרר למלחמת התשה יקרה וארוכה. ככל שנתקרב למועד הבחירות, איראן עשויה איפוא לייצר פגיעה בנכסים ובבסיסים אסטרטגיים של ארה"ב, בכוחות אמריקניים ובתשתיות אנרגיה של מדינות המפרץ.

עבור ישראל מדובר בכוחות צה"ל, במצג שההנהגה גוררת את המדינה למלחמת התשה ללא הכרעה ובפגיעה במורל והחוסן הלאומי.

המלכוד שאיראן מנסה לייצר נגד ישראל הוא מדיני וצבאי כאחד: בערוץ המדיני פועלות כמתווכות מדינות כמו קטאר וטורקיה, שרק לאחרונה הציגו את "תוכנית 15 הנקודות" לפירוק חמאס מנשקו – תוכנית שנתפסה בישראל כתוכנית הונאה של חמאס וטוב עשתה ישראל ששללה אותה לחלוטין. לפיכך, ישראל צריכה למנוע מצב שבו מדינות אלה תקבלנה דריסת רגל במנגנוני הביטחון, הפיקוח או השיקום. בנוסף, אם איראן וחיזבאללה פועלים כדי לסכל ערוץ מדיני בין ישראל לממשלת לבנון, הרי שעצם קיומו של הערוץ – גם כאשר הוא איטי, מוגבל או מצוי בקיפאון – נחשב לאינטרס ישראלי חשוב.

הלחץ הצבאי הוא באמצעות הסלמה מכוונת בזירות עזה ולבנון באמצעות השלוחות שלה, חמאס וחיזבאללה. בזירת לבנון, בשבועות האחרונים חיזבאללה מפר את הפסקת האש בעיקר באמצעות הפעלת רחפני נפץ נגד כוחות צה"ל וכן בפעילות מחבלים במרחב הביטחוני. בזירת

עזה, חמאס מפר באופן שיטתי את "הסכם 20 הנקודות", משקם את מערכיו, מקדם מתווי טרור ואף ניסה להחזיר את איום העפיפונים.

ישראל צריכה להבין שאחת הטקטיקות המרכזיות של ארגוני טרור היא יצירת פרובוקציה שמטרתה לגרור את היריב לתגובה. לשיטת ארגון הטרור, התגובה יכולה לגרום לחילוקי דעות בממשל, לפגיעה בתדמית המדינה, להגביר ביקורת ציבורית ולהעמיק את תחושת השחיקה בחברה ² לכן ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה להיות רק תגובתית אלא לפעול במונחים של מניעה, סיכול ויצירת עלות מראש. לאיום, הפרה או מתקפה צריך להשיב בתגובה לא מידתית. מדיניות הסיכולים צריכה להימשך שכן ככל שפעילי הטרור עסוקים בהסתתרות, בהימלטות ובהשרדות, קטן הזמן העומד לרשותם לתכנון, לבניית תשתיות ולהוצאה לפועל טרור.

לפיכך, האתגר המרכזי של ישראל בחודשים הקרובים אינו רק למנוע מתקפות טרור, אלא למנוע מאיראן ומשלוחיה לקבוע את קצב האירועים ואת סדר היום האסטרטגי. ישראל צריכה לעבור לעיצוב יזום של המציאות הביטחונית והמדינית: להקדים סיכולים לפיגועים ולפעול באופן שיטתי נגד שיקום חמאס וחיזבאללה, ולהמשיך ולחזק את שיתוף הפעולה עם ארה"ב ומדינות האזור ³ במיוחד סביב ביטחון האנרגיה, חופש השיט והחלשת המנוף האיראני. היעד הוא לגרום לכך שהפרובוקציה לא תשרת עוד את האסטרטגיה של האויב.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 03 בספטמבר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.